

opusdei.org

"Spe Salvi": a reményről szóló enciklika

Megjelent XVI. Benedek pápa második enciklikája, amelynek címe: „Spe salvi”. A Szentatya a keresztény reményről szóló körlevelét a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden világi hívőnek címezte.

2007.12.11.

XVI. Benedek pápa második enciklikája Szent Pál Rómaiakhoz írt levelének soraiból indul ki:

„Spe salvi facti sumus” – „Mert megváltásunk még reménybeli”.
(Róm 8,24).

A megváltás, az üdvösség, a keresztény hit szerint nem pusztán egy adott tény. A megváltást olyan értelemben kínálja fel Isten, hogy megbízható reményt ajándékoz számunkra. Ennek erejében tudunk szembenézni jelenünkkel. A jelent, még ha fáradozásokkal teli is, azért tudjuk elfogadni, mivel biztos cél felé vezet, amely megérdemli a fáradságot. (1)

A keresztények megkülönböztető jegye tehát az a tény, hogy van jövőjük, tudják, hogy életük nem a semmibe torkollik. A pápa hangsúlyozza, hogy a keresztény üzenet nem pusztán „informatív” jellegű, hanem olyan, amely

cselekvésre késztet. Ez azt jelenti, hogy az evangélium nem pusztán tájékoztat bizonyos dolgokról, hanem olyan hírt közöl, amely megváltoztatja életünket. Szélesre tárja az idő homályos kapuját, amely a jövő felé nyílik. Akinek van miben reménykednie, az másképpen él, új életet kapott ajándékba. (2)

A valódi Isten elismerésére eljutni annyit jelent, mint reményben részesülni – állapítja meg a pápa. Ezt megértették az első keresztények is, mint például az efezusiak, akik, mielőtt találkoztak volna Krisztussal, számos istent imádtak, de „remény és Isten nélkül éltek”. A régóta keresztény nemzetek hívei számára a problémát az jelenti, hogy már hozzászoktak az evangéliumhoz. Körükben az a remény, amely az Istennel való hiteles találkozásból származik, szinte már nem észlelhető. A Szentatya itt utal Szent Bakhita Jozefina alakjára. 1869-ben

született Szudánban, Darfur tartományban. Kilenc éves korában elrabolták és eladták rabszolgának. Rettenetes megpróbáltatások után érkezett meg Itáliába, ahol megismeri a „nagy reménységet”. Ezért mondhatja: „Véglegesen szeret engem Isten és bármi is történjen, ez a Szeretet vár rám”. (3)

A pápa emlékeztet rá, hogy Jézus nem egyfajta szociális, forradalmi üzenetet hozott, mint például Spartacus. Nem politikai szabadságért küzdött, mint Barrabás vagy Bar-Kochba. Valami egészen mást kaptunk tőle: az élő Istennel való találkozást. Találkozást egy olyan reménységgel, ami erősebb volt a rabszolgaság minden szenvedésénél, és amely ezáltal belülről alakította át az életet és a világot, akkor is, ha a külső struktúrák változatlanok maradtak. (4)

Krisztus valóban szabaddá tesz bennünket: nem vagyunk a világegyetem, az anyagi törvények, az evolúció rabszolgái. Nazianzi Szent Gergely a csillag által vezetett Három Királyokban az asztrológia végét látja. Nem a kozmosz elemei vezérelnek a világot és az embereket, hanem egy személyes Isten kormányozza a csillagokat, vagyis a világegyetemet. Szabadok vagyunk, mert az égbolt nem üres, mert az univerzum Ura Isten, aki Jézusban a Szeretetként nyilatkoztatta ki magát.

(5)

Krisztus a „valódi filozófus”, aki megmondja, hogy valójában ki is az ember és mit kell tennie ahhoz, hogy valóban ember legyen. Ő az élet valódi mestere, mert képes arra, hogy megjelölje a halál utáni utat is.

(6)

Jézus olyan reményt nyújt számunkra, amely egyben elvárás és

jelenlét. Az a tény, hogy ez a jövő létezik, megváltoztatja a jelent. A hit révén már bennünk vannak – kezdeti stádiumban – azok a dolgok, amelyekben reménykedünk: a mindenség, a valódi élet. Már a jelenben érzékelhetjük a jövőt. Az elkövetkező dolgok jelenléte egyben bizonyosságot is jelent és számunkra azoknak a dolgoknak a bizonyítékát jelenti, amelyeket még nem látunk.
(7)

Ez a remény lehetővé teszi sok keresztény számára, hogy szembenézzenek az üldöztetéssel és vállalják a vértanúságot, ellenállva az ideológiák és tömegtájékoztatási eszközeik által képviselt túlerőnek. Ezek a keresztények képesek arra, hogy megújítsák a világot. (8)

A pápa rámutat, hogy ma sokan talán azért utasítják el a hitet, mert az örök élet nem tűnik számukra kívánatosnak. Nem törődnek az örök

élettel, amely pusztán akadályt jelen az evilági élet szempontjából. (10)

A hit jelenlegi válsága mindenekelőtt a keresztény remény válsága – állapítja meg a Szentatya enciklikájában. Az elveszett paradicsom helyreállítását ma már nem a hittől, hanem a műszaki-tudományos haladástól várják. A remény így a haladásba vetett hitté válik, amelynek két alappillére az ész és a szabadság. Ezek látszólag önmagukban, a belsejükből fakadó jóság révén, biztosítani tudják egy új, tökéletes emberi közösség megvalósulását. Az ész birodalmának eljövételét úgy várják, mint egy teljesen szabaddá vált emberiség új létfeltételét. (17-18)

E remény politikai megvalósulásának két alapvető szakaszát jelentette a francia (19) majd a marxista forradalom. A francia forradalom fejleményeit látván a felvilágosodás

Európájának új módon kellett szembesülnie az ész és a szabadság fogalmával. A proletárforradalom ugyanakkor lesújtó pusztítást hagyott maga után. Marx alapvető tévedése az volt, hogy megfeledkezett az emberről és szabadságáról. Azt hitte, hogy a gazdasági élet marxista átalakításával minden a maga helyére kerül. Valódi hibája a materializmus volt. (20-21)

A pápa ezután megállapítja: az embernek szüksége van Istenre, különben remény nélkül marad. (23)
Az embert soha nem válthatja meg egy külső struktúra. Aki örökké tartó jobb világot ígér, hamis ígéretet tesz. Így tévednek azok is, akik a tudományban látják az ember megváltását. A tudomány ezzel szemben el is pusztíthatja az embert és a világot. (25)

Az embert nem a tudomány, hanem a feltétel nélküli, abszolút szeretet

váltja meg. Az ember valódi, minden csalódásnak ellenálló, nagy reménysége csak Isten lehet. Az az Isten, aki szeretett bennünket, és aki most is szeret minket egészen a végsőkig. (24-26)

A Szentatya a remény megtapasztalásának és gyakorlatának négy helyét jelöli meg. Az első az ima. A pápa itt emlékeztet Van Thuan vietnámi bíboros alakjára, aki 13 évet töltött börtönben, ebből kilencen magánzárkában. Látszólag a tökéletes kétségbe esés helyzetében az a tény, hogy beszélhetett Istenhez, a remény növekvő erejévé vált számára. (32-34)

Az ima mellett a cselekvésben találkozhatunk a reménnyel. A keresztény remény mindig tevékeny, mindig másokat is magába foglal. Csak akkor tudok remélni minden remény ellenére, ha tudom, hogy

személyes életemet és a történelem egészét a szeretet elpusztíthatatlan hatalma őrzi. Minden kudarc ellenére ez a remény ad bátorságot ahhoz, hogy cselekedjünk, és előre haladjunk. (35)

A szenvedésben is megtapasztalhatjuk a remény. Természetesen mindent el kell követni a szenvedés csökkentéséért. Ugyanakkor nem a fájdalom elől való menekülés gyógyítja meg az ember, hanem az a képesség, hogy elfogadja a küzdelmeket és azok hatására érettebbé válik. Az ember a Krisztussal való egységben találja meg a szenvedés értelmét, aki végtelen szeretettel szenvedett. (A pápa itt utal a remény egy másik tanújára, Paul Le-Bao-Thin vietnámi vértanúra, aki 1857-ben hunyt el.) Kegyetlen és embertelen az olyan társadalom, amely nem képes a szenvedők elfogadására – írja enciklikájában Benedek pápa.

Végül az Utolsó Ítélet is a reménnyel függ össze. A belé vetett hit mindenekelőtt és elsősorban reményt jelent. Létezik ugyanis a test feltámadása, az igazságosság, a múlt szenvedéseinek eltörlése. A pápa annak a meggyőződésének ad hangot, hogy az igazságosság kérdése az örök életbe vetett hit alapvető, legfontosabb érve. Lehetetlen ugyanis, hogy a történelmi igazságtalanságé legyen az utolsó szó. Isten igazságosság és igazságosságot teremt. Ez a mi vigaszunk és reménységünk. De az isteni igazságosság egyben kegyelem is. A kegyelem nem zárja ki az igazságosságot. A gonoszok végül, a mennyei lakomán nem ülnek majd egy asztalnál az áldozatokkal, mint a misem történt volna.

Benedek pápa ismételten leszögezi a tisztítótűz és a pokol létezésére vonatkozó keresztény tanítást. Rámutat ugyanakkor, hogy ha Isten

Utolsó Ítélete pusztán az igazságosság szerint történne, mindnyájunknak félni kellene. Az Utolsó Ítélet azonban kegyelem is, ami lehetővé teszi számunkra, hogy reméljünk, és bizalommal telve induljunk az Ítéelő Bíró felé, akit „szószólónkként” ismerünk. (41-47)

XVI. Benedek pápa körlevelében hangoztatja: a mi reményünk mindig alapvetően magába foglalja a másokért való reménykedést is. Mint keresztények soha nem gondolhatunk csak saját magunk üdvösségére. Arra a kérdésre is válaszolnunk kell, hogy mit tehetünk mások üdvözüléséért. Csak így teszünk meg mindent személyes üdvösségünkért. (48)

A „Spe salvi” kezdetű enciklika utolsó fejezetében a Szentatya Máriához, a reménység csillagához fordul imájával. „Isten Anyja, a mi Anyánk, taníts meg bennünket hinni, remélni

és szeretni veled együtt. Mutasd meg
a Krisztus országa felé vezető utat!
Tenger csillaga, ragyogj felettünk és
vezess bennünket utunkon!” (49-50)

Forrás: „*Magyar Kurír*”

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hu-hu/article/spe-salvi-a-remenyrol-
szolo-enciklika/](https://opusdei.org/hu-hu/article/spe-salvi-a-remenyrol-szolo-enciklika/) (2026.04.09.)